

3.4 Açıklamalar

3.4.1. Finansal Raporlama Esasları

TCMB, yasal defterlerini vergi mevzuatına ve 1211 sayılı TCMB Kanunu'na, yasal finansal tablolarını 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'na (TTK) ve 1211 sayılı TCMB Kanunu'na uygun olarak hazırlamaktadır.

Muhasebenin dönemsellik, tam açıklama, ihtiyatlılık, sosyal sorumluluk, kişilik, işletmenin sürekliliği, parayla ölçülme, maliyet esası, tarafsızlık ve belgelendirme, tutarlılık, özün önceliği ve önemlilik ilkeleri, finansal olayların kaydedilmesi ve ölçülmesinde TCMB muhasebe uygulamalarının temel dayanağını oluşturmaktadır.

TCMB'nin gerçekleştirdiği işlemler işlem tarihindeki kurlar üzerinden Türk lirasına çevrilmektedir. Finansal tabloların hazırlanması sırasında, yabancı para cinsinden kayıtlara geçirilmiş olan varlık ve yükümlülük hesapları raporlama tarihindeki cari döviz ve efektif alış kurları esas alınarak Türk lirasına çevrilmektedir.

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 61. maddesi gereğince, Türk parasının yabancı paralar karşısındaki değerinin ve uluslararası piyasalarda altın fiyatlarının değişmesi nedeniyle TCMB'nin aktifindeki ve pasifindeki dövizlerin, efektiflerin ve yabancı para cinsinden diğer varlık ve yükümlülükler ile altınların değerlendirilmesi sonucu oluşan değerlendirme farkları ayrı bir hesapta izlenir. Bu değerlendirme farklarının ortalama maliyet yöntemine göre hesaplanan gerçekleşmiş tutarları kâr/zarar hesaplarına aktarılır. Ortalama maliyet sisteminde uygulanan dönem aralıkları Banka tarafından alınan karar doğrultusunda belirlenir ve ileriye dönük olarak uygulanır.

Finansal tablolar, Türk lirası cinsinden ifade edilmektedir.

3.4.1.1. Altın Rezervi

TCMB altın rezervleri, TCMB kasasında, yurt dışı bankalarda ve Borsa İstanbul A.Ş. (BİST) nezdinde tutulan uluslararası standartta olan ve uluslararası standartta olmayan altınlardan oluşmaktadır.

TCMB, altın rezervlerinin yönetimine ilişkin olarak, doğrudan alım ve satım işlemleri, altın muhafaza hesapları, vadeli altın depo işlemleri, altın karşılığı döviz ve döviz karşılığı altın swapları, yurt içinde bankalarla yapılan altın karşılığı swap işlemleri, lokasyon swapları, fiziki altın nakil işlemleri ve benzeri işlemleri yapabilmektedir.

Zorunlu karşılık tesisi için bankalar tarafından yatırılan altınlar yurt dışı bankalar ve BİST nezdinde takip edilmektedir.

Altın, alım tarihinde geçerli fiyatlar üzerinden kayda alınmakta ve izleyen dönemlerde Gerçeğe Uygun Değer (GUD) ile değerlendirilmektedir. GUD, haftanın ve ayın son iş gününde Londra Altın Borsasında açıklanan son gün saat 10:30'da kote edilen altın fiyatı ve 1 ons altın = 31,1035 gram esas alınarak hesaplanmakta, bu değerleri üzerinden günlük olarak Türk lirasına çevrilerek bilançoda gösterilmektedir. Altının fiyat ve kur farkı değişiminden kaynaklanan GUD değişiklikleri gerçekleşmemiş kazanç ya da kayıp olarak 1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 61. maddesi gereğince "Değerleme Hesabı"nda takip edilmektedir.

3.4.1.2 Finansal Varlıklar ve Yükümlülükler

a) GUD Farkı Kâr/Zarara Yansıtılan Finansal Varlıklar

Likidite yönetimi ve rezerv yönetimi amacıyla tutulan Türk lirası ve yabancı para menkul kıymetler GUD farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklardır.

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun açık piyasa işlemleri ile ilgili 52. maddesine ve altın ve dövizle ilgili işlemlere ilişkin 53. maddesine dayanılarak, TCMB'nin kendi nam ve hesabına satın aldığı menkul kıymetler bu grupta sınıflandırılmaktadır. GUD farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıklar, kayda alınmalarının ardından ay sonları itibarıyla GUD'ları ile değerlemeye tabi tutulmakta ve oluşan kazanç ve kayıplar, kâr/zarar hesaplarına intikal ettirmektedir. Bu finansal varlıkların elde etme maliyeti ile GUD'ları arasındaki değer farkları, bilançoda "3. Yurt Dışı Bankalar" ve "5. Menkul Kıymetler" kalemlerine yansıtılmaktadır.

GUD, BİST'te aynı gün valörlü işlemler için oluşan ağırlıklı ortalama fiyat, bu fiyatların bulunmaması durumunda ise, ilgili menkul kıymetlerin TCMB'nin Resmi Gazete'de günlük olarak açıkladığı fiyatları üzerinden hesaplanmaktadır. Yabancı para menkul kıymetler, ay sonları itibarıyla ilgili uluslararası piyasalarda oluşan kapanış fiyatları üzerinden hesaplanan GUD'ları ile değerlendirilmektedir.

GUD farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıkların elde tutulması esnasında kazanılan faizler, faiz gelirleri içerisinde gösterilmektedir.

b) Krediler

TCMB tarafından verilen krediler, kredi tutarının karşı tarafa transferi ile kayıtlara yansıtılmaktadır. Krediler etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyeti üzerinden gösterilir. Etkin faiz yöntemi; finansal varlığın itfa edilmiş maliyet ile değerlendirilmesi ve ilgili faiz gelirinin ilişkili olduğu döneme dağıtılması yöntemidir. Etkin faiz oranı; finansal aracın beklenen ömrü boyunca veya uygun olması durumunda daha kısa bir zaman dilimi süresince tahsil edilecek tahmini nakit toplamını, ilgili finansal varlığın tam olarak net bugünkü değerine indirgeyen orandır.

c) İştirakler

İlk olarak alış maliyetleri ile kaydedilmektedir. Kayda alınmalarını takip eden dönemlerde GUD'u, piyasa fiyatları veya diğer değerlendirme yöntemleri kullanılarak belirlenmektedir. GUD değişiklikleri sebebiyle oluşan gerçekleşmemiş kazanç ve kayıplar, "12. Diğer Pasifler" kaleminde takip edilmektedir. İştiraklere ilişkin temettüleri, temettü alma hakkının kesinleştiği dönemde kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

d) Geri Satım Vaadiyle Alım İşlemleri

Türk lirası cinsinden menkul kıymetlerin geri satım vaadiyle alım işlemleri TCMB'nin yürüttüğü açık piyasa işlemleri çerçevesinde gerçekleştirilmektedir. Geri satım vaadiyle alım işlemleri, teminat karşılığı verilen kredi şeklinde muhasebeleştirilmektedir. Nakit alacaklar, işlem tarihinde verilen tutar kadar, aktifte "6. Para Politikası İşlemlerinden Alacaklar / 6.1 Açık Piyasa İşlemleri" kaleminde gösterilirken, teminat olarak alınan menkul kıymetler nazım hesaplarda takip edilmektedir. Bankalardan alınacak faizler etkin faiz yöntemi kullanılarak ay sonlarında tahakkuk ettirilmektedir. Vadede işlemten doğan faiz geliri kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

e) Finansal Varlıklarda Değer Düşüklüğü

GUD farkı kâr/zarara yansıtılanlar dışındaki finansal varlıklar için beklenen kredi değer düşüklüğü modeli uygulanmaktadır. Beklenen kredi zararının hesaplanmasında kredi derecelendirme kuruluşlarının her yıl yayınladıkları geçiş matrisi verileri kullanılmaktadır. Temerrüt halinde kayıp oranı için Basel düzenlemelerinde önerilen yüzde 45 oranı temel alınmaktadır. Temerrüt tutarı, temerrüt olasılığı ve temerrüt halinde kayıp oranı kullanılarak beklenen kredi zararı hesaplanmaktadır.

f) Finansal Varlıkların Bilanço Dışı Bırakılması

TCMB, finansal varlığa ait nakit akışlarına ilişkin sözleşmeden doğan haklarının süresinin dolması veya ilgili finansal varlığı ve bu varlığın mülkiyetinden doğan tüm riskleri ve kazanımları başka bir tarafa devretmesi durumunda söz konusu varlığı bilanço dışı bırakmaktadır.

g) GUD Farkı Kâr/Zarara Yansıtılan Finansal Yükümlülükler

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 52. maddesi gereğince, para politikası hedeflerine uygun olarak para arzının ve ekonominin likiditesinin etkin bir şekilde düzenlenmesi amacıyla, açık piyasa işlemleri çerçevesinde TCMB'nin kendi nam ve hesabına, ikincil piyasada alınıp satılabilen ve vadesi 91 günü aşmayan likidite senetleri ihraçları bu grupta sınıflandırılmaktadır. TCMB, likidite senetlerini ihraç tutarı üzerinden muhasebeleştirmekte, ay sonları itibarıyla TCMB'nin Resmi Gazete'de günlük olarak açıkladığı fiyatlar üzerinden GUD'u ile göstermektedir. İhraç tutarı ile GUD'u arasındaki farklar ay sonları itibarıyla kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır. Bilanço tarihi itibarıyla TCMB'nin likidite senedi ihracı bulunmamaktadır.

h) Diğer Finansal Yükümlülükler

Diğer finansal yükümlülükler etkin faiz oranı üzerinden hesaplanan faiz gideri ile birlikte itfa edilmiş maliyet bedeli esas alınarak muhasebeleştirilmektedir.

i) Geri Alım Vaadiyle Satım İşlemleri

Geri alım vaadiyle satım işlemleri, teminat karşılığı alınan mevduat şeklinde muhasebeleştirilmektedir. Teminat olarak verilen menkul kıymetler bilançonun aktifinde "5. Menkul Kıymetler" içerisinde gösterilirken, nakit borçlar, işlem tarihinde alınan tutar kadar, pasifte "2. Para Politikası İşlemlerinden Borçlar/ 2.1 Açık Piyasa İşlemleri" başlığı altında takip edilmektedir. Bankalara ödenecek faiz etkin faiz yöntemi kullanılarak ay sonlarında tahakkuk ettirilmektedir. Vadede işlem için ödenen faiz gideri, kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

j) Depo İşlemleri

i. TL Depo Karşılığı Döviz Depo İşlemleri

Verilen döviz depo bilançonun aktifinde "7. Yurt İçi Bankalar" kaleminde, alınan TL depo bilançonun pasifinde "2. Para Politikası İşlemlerinden Borçlar/ 2.4 Diğer" kaleminde takip edilmektedir. Döviz depolarından tahsil edilecek faiz ve TL depolara ödenecek faiz, etkin faiz yöntemi kullanılarak ay sonlarında tahakkuk ettirilmektedir. Vadede işlemden doğan faiz geliri ve işlem için ödenen faiz gideri kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

ii. Karşılıklı Depo İşlemleri

Alınan döviz depo bilançonun pasifinde "3. Mevduat/3.2 Bankacılık Sektörü Mevduatı/3.2.1 Yurt İçi Bankalar/3.2.1.1 Nakit" kaleminde, verilen TL depo bilançonun aktifinde "6. Para Politikası İşlemlerinden Alacaklar/ 6.3 Diğer" kaleminde takip edilmektedir. TL depolardan tahsil edilecek faiz, etkin faiz yöntemi kullanılarak ay sonlarında tahakkuk ettirilmektedir. Vadede işlemden doğan faiz geliri kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

k) TL Uzlaşmalı Vadeli Döviz İşlemleri

Valör tarihinde döviz satış taahhüdü ile TL alacaklar nazım hesaplarda muhasebeleştirilmekte, ay sonlarında GUD artışları/azalışları bilançoda "14. Diğer Aktifler / 14.4 Diğer" / "12. Diğer Pasifler/ 12.4 Diğer" kalemlerinde takip edilmekte, vadede işlemden doğan kur farkına ilişkin TL ödemeleri/tahsilatları kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır. BİST VİOP nezdinde TL uzlaşmalı vadeli döviz işlemlerinde ise, sözleşmelerin değer artış ve azalışları günlük olarak kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

l) Para Takası İşlemleri

i. Ülke Para Takası İşlemleri

Para takası anlaşmasına konu olan YP borçlar ve TL alacaklar valör tarihinde nazım hesaplarda muhasebeleştirilmekte, bilançonun aktifinde "3. Yurt Dışı Bankalar / 3.3 Diğer" ve pasifinde "3. Mevduat/ 3.2 Bankacılık Sektörü Mevduatı / 3.2.2 Yurt Dışı Bankalar" kalemlerinde takip edilmektedir. Para takası anlaşması çerçevesinde yapılan kullanımlardan tahsil edilecek ve ödenecek faiz etkin faiz yöntemi kullanılarak ay sonlarında tahakkuk ettirilmektedir. Vadede tahsil edilen/ödenen faiz kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

ii. Banka Para Takası İşlemleri

TCMB ve BİST nezdinde yapılan para takası işlemlerinin valör tarihinde ilgili kıymetlerin (TL, döviz, altın) alışı/satışı gerçekleştirilmektedir. Valör tarihinde alışı/satışı taahhüdü ile borçlar/alacaklar nazım hesaplarda muhasebeleştirilmektedir. Ay sonlarında GUD artışları/azalışları bilançoda "14. Diğer Aktifler / 14.4 Diğer" / "12. Diğer Pasifler / 12.4 Diğer" ve kâr/zarar tablosunda faiz gelirleri kalemlerinde takip edilmektedir. GUD artışları/azalışlarına ilişkin faiz dışı değerlendirme etkileri, para takası işlemlerine konu varlıkların değerlendirilmesi sonucu oluşan gerçekleşmemiş gelir veya giderlerin bilanço içinde yer alan değerlendirme etkileri ile beraber bilançoda "14. Diğer Aktifler / 14.4 Diğer" / "12. Diğer Pasifler / 12.4 Diğer" kalemlerinde, GUD artışları/azalışlarının faiz bileşenlerine ilişkin tutarlar kâr/zarar tablosunda takip edilmekte olup, vadede işlemden doğan faiz gelir/giderine ilişkin tutarlar kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

m) Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşüm İşlemleri

Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşüm işlemleri ile alınan kıymetler (döviz, altın) valör tarihinde ilgili hesaplara aktarılmak üzere "7. Yurt İçi Bankalar" kaleminde muhasebeleştirilmektedir. Ay sonlarında, Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşüm işlemleri kapsamında ödenecek kur farklarının GUD'u bilançoda "14. Diğer Aktifler/14.4 Diğer" / "12. Diğer Pasifler/ 12.4 Diğer" kalemlerinde karşılıklı takip edilmekte, vadede işlemden doğan kur farkı gideri kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır.

3.4.1.3. Gelirler ve Giderler

a) Faiz Geliri/Gideri

Dönemsellik ilkesinin gereği olarak henüz vadesi gelmemiş alacaklar ve borçlara ait faizler için ay sonlarında gelir ve gider reeskontları, vadesi gelen ancak tahsilatı veya ödemesi bir sonraki dönemde yapılacaklar için ise gelir ve gider tahakkukları yapılmaktadır.

b) Komisyon ve Hizmet Geliri/Gideri

TCMB'nin ticari bankalar, T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı, genel bütçe kapsamındaki kamu idareleri ile muhtelif kişi ve kuruluşlarla olan işlemlerinden dolayı ödediği ya da tahsil ettiği komisyon ve hizmet geliri ve gideri, tahsil edildiği veya ödendiği dönemde gelir veya gider olarak muhasebeleştirilmektedir. Tahsilatı veya ödenmesi bir sonraki dönemde gerçekleşecekler için gelir veya gider tahakkukları yapılmaktadır.

c) Faiz Dışı Gelir/Gider

GUD farkı kâr/zarara yansıtılan finansal varlıkların elde etme maliyetleri ile GUD'ları arasındaki fark, TL uzlaşmalı döviz işlemleri kur farkı gelir/ giderleri, Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşüm işlemlerinin kur farkı gideri, altın ve yabancı para alım satım gelir/giderleri ile genel giderler bu kalem altında takip edilmektedir. Altın ve yabancı para alım satım gelir/giderlerinin hesaplanmasında ortalama maliyet yöntemi kullanılmaktadır. Para takası işlemlerinden doğan faiz gelir/gideri ortalama maliyete dahil edilmektedir. Peşin ödenen giderler dönemsellik ilkesi gereğince aylık giderleştirilmektedir.

3.4.1.4. Duran Varlıklar

Duran varlıklar, arsalar, binalar ve bina maliyetine giren ilave harcamalar ile demirbaşlar ve yazılım ürünlerinden oluşmaktadır. TCMB bilançosundaki arsalar maliyet değerleri üzerinden, binalar, demirbaşlar ve yazılımlar ise amortismanları ile netleştirilmiş değerleri üzerinden bilançoda gösterilmektedir. Duran varlıkların elden çıkarılması sonucunda satış bedeli ile varlığın netleştirilmiş değeri arasındaki fark, gelir veya gider olarak kâr/zarar tablosuna yansıtılmaktadır. Arsalar dışındaki duran varlıkların amortismanları Vergi Usul Kanunu (VUK) Genel Tebliğlerinde yer alan faydalı ömürleri dikkate alınarak kıst amortisman yöntemine göre hesaplanmaktadır.

3.4.1.5. Tedavüldeki Banknotlar

1211 sayılı TCMB Kanunu ile Türkiye'de banknot ihraç etme yetkisi sadece TCMB'ye verilmiştir. Tedavüle çıkarılan banknot miktarı TCMB bilançosunda "1. Tedavüldeki Banknotlar" kaleminde gösterilmektedir. TCMB, tedavülde bulunan banknotları gerekli gördüğü zaman yeni banknotlarla değiştirebilmektedir. Tedavüldeki banknotlar, finansal tablolarda banknotların nominal değerleriyle gösterilmektedir.

TCMB'nin banknot matbaasında üretilen yarı mamul banknot stokları "14. Diğer Aktifler" kalemi altında maliyet bedeli ile izlenmektedir. Banknotlar ile ilgili harcamalar aktifleştirilmekte ve banknotlar TCMB'nin yedek deposuna aktarıldığında giderleştirilmektedir. Mamul ve yarı mamul maliyetleri; doğrudan maliyetler ile amortisman gideri, personel gideri, banknot taşıma gideri ve diğer üretim giderleri gibi genel giderleri içermektedir.

3.4.1.6. Karşılıklar

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 59. maddesine göre, TCMB'nin yıllık gayri safi kârından ertesi yıllara has işlemler dolayısıyla meydana gelebilecek muayyen riskleri karşılamak üzere Banka Meclisince uygun görülebilecek tutarlarda provizyonlar ayrılabilir.

3.4.1.7. Çalışanlara Sağlanan Faydalar

Emekli ikramiyesi ve kıdem tazminatı, emeklilik veya işten ayrılma durumunda ödenmektedir. Ödenecek tutar, mensubun unvanı ve hizmet yılına göre ilgili kanunlarda belirtilen esaslara göre hesaplanmaktadır.

Emekli ikramiyesi ve kıdem tazminatı yükümlülüğü, tüm çalışanların emeklilikleri dolayısıyla ileride doğması beklenen yükümlülük tutarlarının net bugünkü değerine göre hesaplanmakta ve finansal tablolara yansıtılmaktadır.

3.4.1.8. Vergiler

a) Ödenecek Vergiler

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 1. maddesi gereğince "anonim şirket" olarak kurulan TCMB, kurumlar vergisi mükellefidir. TCMB, 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun 94. maddesine göre ücretler, serbest meslek işleri dolayısıyla yapılan ödemeler, mevduat faizleri vs. üzerinden, ayrıca 5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 30. maddesine göre dar mükellefiyete tabi kurumlara yapılan gayrimenkul sermaye iratları, serbest meslek kazançları ve anılan maddede belirtilen diğer kazançlar dolayısıyla yapılan ödemeler üzerinden tevkifat yapmakla sorumludur.

TCMB, Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV) mükellefidir.

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 61. maddesi kapsamındaki varlık ve yükümlülüklerden TCMB lehine oluşan gerçekleşmemiş değerlendirme farkları, değerlemenin yapıldığı dönem kazancına dâhil edilmemekte ve kurumlar vergisi matrahının tespitinde gelir olarak dikkate alınmamaktadır. TCMB aleyhine oluşan gerçekleşmemiş değerlendirme farkları da değerlemenin yapıldığı dönem kazancından düşülmemekte ve kurumlar vergisi matrahının tespitinde gider olarak dikkate alınmamaktadır.

Repo-ters repo gelirleri üzerinden kesilen ve geçici vergiden mahsubu yapılan vergi tutarları ile ödenmiş olan geçici vergi tutarları bilançoda "14. Diğer Aktifler / 14.4 Diğer" kaleminde izlenmektedir.

Cari döneme ait kurumlar vergisi, kâr/zarar tablosuna gider olarak yansıtılmaktadır. Vergi işlemlerine ilişkin düzeltmeler cari dönemde işlem tarihleri esas alınarak gerçekleştirilmektedir.

b) Ertelenmiş Vergi

Ertelenmiş vergi yükümlülüğü veya varlığı, varlıkların ve yükümlülüklerin finansal tablolarda gösterilen tutarları ile TCMB Kanunu ve Vergi Kanunlarına göre tutulan defter kayıtları arasındaki geçici farkların vergi etkisinden kaynaklanmaktadır. Ertelenmiş vergi varlığı bilançonun aktifinde, ertelenmiş vergi yükümlülüğü bilançonun pasifinde gösterilmektedir.

Cari döneme ait vergi, ilgili dönemin kurumlar vergisi ile ertelenmiş vergideki değişimi içermektedir.

TCMB Kanunu 61. madde gereği kurumlar vergisi matrahına konu olmayan "Değerleme Hesabı" üzerinden ertelenmiş vergi hesaplanmamaktadır.

3.4.1.9. Karşılaştırmalı Bilgiler ve Önceki Dönem Finansal Tablolarının Düzeltilmesi

Finansal durumun karşılaştırılabilmesine imkân vermek üzere, TCMB'nin cari ve önceki dönem finansal tabloları birlikte sunulmaktadır. Cari dönem finansal tablolarının sunumu ile uygunluk sağlanması açısından önceki dönem finansal tabloları gerekli görüldüğünde yeniden sınıflandırılmakta ve önemli farklılıklar açıklanmaktadır.

3.4.1.10. Saklama İşlemleri

Çeşitli kişi ve kuruluşlara ait emanete alınan varlıklar, saklama amacıyla elde tutulduklarından nazım hesaplarda izlenmektedir.

3.4.2. Finansal Tablo Kalemlerine İlişkin Açıklamalar

3.4.2.1. Altın

Altın mevcudu, 786.813.979 safi gram karşılığı 857.249.027.684 TL tutarında uluslararası standartta olan ve 2.832.327 safi gram karşılığı 3.085.875.430 TL tutarında uluslararası standartta olmayan altınlardan oluşmaktadır. Uluslararası standartta olan altınların bir kısmı TCMB'ye ait olup, bir kısmı ise zorunlu karşılık tesisi ve teminat için yatırılan ve serbest altın deposu olarak veren bankalara ve Hazine'ye aittir. Söz konusu altınlar, TCMB kasalarında, BİST ve Bank of England (BoE) nezdinde muhafaza edilmektedir.

Tablo 3.4.2.1.1: Altın

	2022		2021	
	Safi Gram	TL	Safi Gram	TL
Uluslararası Standartta Olan Altın	786.813.979	857.249.027.684	657.726.642	499.485.009.671
TCMB malı altın	562.985.627	613.383.714.216	460.878.828	349.996.565.741
BoE nezdinde	160.540.787	174.912.288.115	78.123.482	59.327.850.822
TCMB nezdinde	34.015.936	37.061.019.618	34.015.936	25.832.084.643
BİST nezdinde	368.428.904	401.410.406.482	348.739.410	264.836.630.277
Bankalar zorunlu karşılık altını	157.466.518	171.562.813.043	140.986.092	107.066.423.975
BoE nezdinde	54.016.306	58.851.808.892	38.950.131	29.579.167.339
BİST nezdinde	103.450.212	112.711.004.151	102.035.961	77.487.256.637
Teminat olarak verilen altınlar	-	-	3.731.250	2.833.553.219
BİST nezdinde	-	-	3.731.250	2.833.553.219
Bankalar Serbest Altın Deposu	16.251.501	17.706.324.744	7.803.857	5.926.336.813
BİST nezdinde	16.251.501	17.706.324.744	7.803.857	5.926.336.813
Hazine Altını	50.110.333	54.596.175.681	44.326.615	33.662.129.923
BİST nezdinde	50.110.333	54.596.175.681	44.326.615	33.662.129.923
Uluslararası Standartta Olmayan Altın	2.832.327	3.085.875.430	2.832.327	2.150.901.301
TCMB malı altın	2.832.218	3.085.756.149	2.832.218	2.150.818.160
Koleksiyon (TCMB malı)	109	119.281	109	83.140

NOT: Altın, 1 ons altın = 31,1035 gram esas alınarak, 1.812,35 USD/Ons fiyatı (31 Aralık 2021: 1.820,10) ve 31 Aralık 2022 tarihli ABD doları döviz alış kuru olan 18,6983 TL (31 Aralık 2021: 12,9775 TL) kullanılarak değerlendirilmiştir. Buna göre 1 safi gram altın fiyatı = $(1.812,35 \times 18,6983) / 31,1035 = 1089,52$ TL olarak gerçekleşmiştir.

Uluslararası standartta olan altınlar, TCMB tarafından yabancı para rezervlerinin bir parçası olarak tutulmakta ve toplam yabancı para rezervlerinin yüzde 35,56'sını (31 Aralık 2021: yüzde 34,66) oluşturmaktadır.

Zorunlu karşılık tesisi için bankalar tarafından yatırılan 157.466.518 safi gram karşılığı 171.562.813.043 TL, serbest altın deposu olarak yatırılan 16.251.501 safi gram karşılığı 17.706.324.744 TL tutarındaki altınlar ile 50.110.333 safi gram karşılığı 54.596.175.681 TL Hazine altını bu kalemden takip edilmektedir.

Uluslararası standartta olmayan altınlar TCMB'ye ait olup, tamamı TCMB kasalarında muhafaza edilmektedir. Söz konusu altınlar, bilançonun aktifinde "14. Diğer Aktifler" kaleminin altında takip edilmektedir.

3.4.2.2. Yabancı Para Banknotlar

31 Aralık 2022 itibarıyla TCMB şubelerinin kasalarında bulunan yabancı para banknotların TL karşılığı 179.560.203.956 TL'dir.

Tablo 3.4.2.2.1: Yabancı Para Banknotlar

	2022	2021
Yabancı para banknotlar	179.560.203.956	51.758.696.791

3.4.2.3. Yurt Dışı Bankalar

Döviz rezervlerinin büyük bir bölümünü oluşturan ve bilançonun aktifinde yer alan “3. Yurt Dışı Bankalar” kalemi, GUD’u ile izlenen YP menkul kıymetler, yabancı bankalardaki depo hesapları ve cari hesaplardan oluşmaktadır.

Tablo 3.4.2.3.1: Yurt Dışı Bankalar (Aktif)

	2022		2021	
	TL	ABD Doları Karşılığı	TL	ABD Doları Karşılığı
YP menkul kıymetler	120.149.710.311	6.425.702.353	106.493.636.135	8.206.020.893
Mevduat	164.704.488.211	8.808.527.418	119.977.654.818	9.245.051.421
Diğer	1.086.280.046.680	58.095.123.443	661.424.518.231	50.967.021.247
Vadesiz mevduat	948.708.803.497	50.737.703.615	561.341.122.040	43.254.950.648
SDR holding hesabı	137.571.031.947	7.357.408.532	100.080.245.220	7.711.827.796
Diğer	211.236	11.297	3.150.971	242.803
TOPLAM	1.371.134.245.202	73.329.353.214	887.895.809.184	68.418.093.561

Bilançonun pasifinde yer alan “4. Yurt Dışı Bankalar” kaleminin 31 Aralık 2022 ve 31 Aralık 2021 itibarıyla bakiyeleri aşağıda yer almaktadır.

Tablo 3.4.2.3.2: Yurt Dışı Bankalar (Pasif)

	2022		2021	
	TL	ABD Doları Karşılığı	TL	ABD Doları Karşılığı
Yurt Dışı Bankalar	165.822.661.550	8.868.328.220	62.913.857.119	4.847.918.098

3.4.2.4. IMF Üyeliğinden Doğan Bakiyeler

Türkiye’nin IMF üyeliğinden doğan mali ilişkiler çerçevesinde, ülke kotasının altın ve yabancı para olarak ödenen kısmı bilançonun aktifinde yer alan “4. Rezerv Dilimi Pozisyonu” ve pasifinde yer alan “5. Rezerv Dilimi İmkânı” kalemlerinde takip edilmektedir. 112.775.000 SDR olan bu tutarın 37.750.000 SDR’lik kısmı altın olarak ödenmiştir. Türkiye’nin IMF kotası 18 Şubat 2016 tarihinde 4.658 milyon SDR olmuştur.

Tablo 3.4.2.4.1: IMF Üyeliğinden Doğan Bakiyeler

	2022		2021	
	TL	SDR	TL	SDR
Aktif				
Rezerv dilimi pozisyonu	2.816.499.238	112.775.000	2.049.054.085	112.775.000
SDR tahsisatı nedeniyle Hazine yükümlülüğü	138.268.529.848	5.536.388.310	100.592.853.760	5.536.388.310
Pasif				
Rezerv dilimi imkânı	2.816.499.238	112.775.000	2.049.054.085	112.775.000
SDR tahsisatı	138.268.529.848	5.536.388.310	100.592.853.760	5.536.388.310

IMF tarafından ülkemize tahsis edilmiş ve T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığınca kullanılmış olan 112.307.000 SDR, 2009 yılında tahsis edilen toplam 959.022.729 SDR tutarındaki Genel ve Özel SDR Tahsisatı ve 2021 yılında tahsis edilen 4.465.058.581 SDR tutarındaki Genel SDR Tahsisatı aktifte “10. SDR Tahsisatı Nedeniyle Hazine Yükümlülüğü”, pasifte ise “6. SDR Tahsisatı” kalemlerinde izlenmektedir.

3.4.2.5. Menkul Kıymetler

Menkul kıymetlerin 31 Aralık 2022 itibarıyla GUD'u 151.051.857.467 TL'dir.

Tablo 3.4.2.5.1: Menkul Kıymetler

	2022		2021	
	Maliyet	GUD	Maliyet	GUD
Hazine tarafından ihraç edilen devlet tahvilleri, hazine bonoları	118.678.543.187	150.709.204.277	69.040.301.300	73.535.177.082
Hazine tarafından ihraç edilen kira sertifikaları	310.742.200	342.653.190	550.303.540	573.930.580
TOPLAM	118.989.285.387	151.051.857.467	69.590.604.840	74.109.107.662

3.4.2.6. Para Politikası İşlemlerinden Alacaklar ve Borçlar

Bilançonun aktifinde yer alan ve TCMB'nin nakit alacaklarını gösteren "6. Para Politikası İşlemlerinden Alacaklar" kalemi, 31 Aralık 2022 itibarıyla 190.308.403.210 TL olarak gerçekleşmiştir. Bu kaleme yansıtılan gelir reeskontları, geri satım vaadiyle alım işlemleri için 100.591.396 TL (31 Aralık 2021: 450.372.500 TL); Bankalararası Para Piyasası işlemleri için 25.156.345 TL (31 Aralık 2021: 141.102.775 TL); Karşılıklı Depo İşlemleri için ise 29.618.887 TL' dir (31 Aralık 2021: 753.491.346 TL).

Bilançonun pasifinde yer alan ve TCMB'nin nakit borçlarını gösteren "2. Para Politikası İşlemlerinden Borçlar" kalemi 15.809.981.782 TL olarak gerçekleşmiştir. Bu kaleme yansıtılan gider reeskontları, geri alım vaadiyle satım işlemleri için 164.367 TL (31 Aralık 2021: Yok), Bankalararası Para Piyasası işlemleri için 6.417.415 TL (31 Aralık 2021: 2.086.220 TL)'dir.

Tablo 3.4.2.6.1: Para Politikası İşlemlerinden Alacaklar/Borçlar

	2022	2021
Aktif		
Para Politikası İşlemlerinden Alacaklar	190.308.403.210	569.610.997.350
Açık piyasa işlemleri	146.055.498.620	377.360.485.523
Bankalararası para piyasası işlemleri	37.713.248.703	119.230.982.281
Diğer	6.539.655.887	73.019.529.546
Pasif		
Para Politikası İşlemlerinden Borçlar	15.809.981.782	6.012.486.220
Açık piyasa işlemleri	400.164.367	-
Bankalararası para piyasası işlemleri	15.409.817.415	6.012.486.220
Para Politikası İşlemlerinden Alacaklar (Net)	174.498.421.428	563.598.511.130

3.4.2.7. Yurt İçi Bankalar

"7. Yurt İçi Bankalar" kaleminde TCMB tarafı döviz depo işlemleri, karşılaşan döviz depo işlemleri, TL depoları karşılığı döviz depo işlemleri ve valör tarihinde ilgili hesaplara aktarılmak üzere Türk lirası mevduat ve katılma hesaplarına dönüşüm işlemleri gösterilmekte olup, 31 Aralık 2022 itibarıyla bakiyesi 3.802.185.901 TL'dir (31 Aralık 2021: 599.767.072 TL).

Tablo 3.4.2.7.1: Yurt İçi Bankalar

	2022	2021
Türk Lirası Mevduat ve Katılma Hesaplarına Dönüşüm İşlemleri	3.802.185.901	599.767.072
TOPLAM	3.802.185.901	599.767.072

3.4.2.8. Krediler ve Takipteki Alacaklar

İç krediler reeskonta kabul edilen yabancı para üzerinden düzenlenmiş senetler karşılığında bankalara kullandırılan, 1.746.638.000 ABD doları (31 Aralık 2021: 6.408.210.024 ABD doları), 2.318.163.872 Euro (31 Aralık 2021: 7.083.392.808 Euro), 183.263.388 Çin yuanı (31 Aralık 2021: 50.711.248 Çin yuanı), 15.614.926 BAE dirhemi (31 Aralık 2021: Yok) karşılığı 79.441.835.810 TL (31 Aralık 2021: 188.249.932.661 TL) ve Türk lirası üzerinden düzenlenmiş senetler karşılığında bankalara kullandırılan 168.160.734.998 TL (31 Aralık 2021: 8.314.952.400 TL) tutarındaki kredilerden ve 28.722.726.793 TL (31 Aralık 2021: 2.277.058.824 TL) tutarındaki yatırım taahhütlü avans kredisinden oluşmaktadır. İç kredilerin 31 Aralık 2022 itibarıyla bakiyesi reeskontlar dahil 263.252.471.497 TL (31 Aralık 2021: 198.162.918.413 TL) olarak gerçekleşmiştir.

Dış krediler, Sudan Merkez Bankasına kullandırılan krediden oluşmaktadır. Sudan Merkez Bankası ile TCMB arasında imzalanan bankacılık anlaşması uyarınca kullandırılan bu kredinin bakiyesi 9.061.417 ABD doları (31 Aralık 2021: 9.061.417 ABD doları) olup, karşılığı 169.433.087 TL (31 Aralık 2021: 117.594.535 TL)'dir.

Tablo 3.4.2.8.1: Krediler ve Takipteki Alacaklar

	2022	2021
İç krediler	263.252.471.497	198.162.918.413
Dış krediler	169.433.087	117.594.535
Takipteki alacaklar (Net)		
Takipteki alacaklar	29.711.062.730	20.514.868.462
Takipteki alacaklar karşılığı	-29.711.062.730	-20.514.868.462
TOPLAM	263.421.904.584	198.280.512.948

NOT: Irak Merkez Bankasından olan kredi alacağına yıl içinde 8.168.526 ABD doları (31 Aralık 2021: 8.123.936 ABD doları) karşılığı 136.694.730 TL (31 Aralık 2021: 73.998.844 TL) faiz tahakkuk ettirilmiştir.

Irak Merkez Bankasından 1.496.396.860 ABD doları (31 Aralık 2021: 1.488.228.334 ABD doları) karşılığı 27.980.077.415 TL (31 Aralık 2021: 19.313.483.206 TL) kredi alacağı bulunmaktadır. Irak Bekhme Barajı projesi kapsamında satın alınan senetler karşılığı kullandırılan kredilerden ise 92.574.475 ABD doları (31 Aralık 2021: 92.574.475 ABD doları) karşılığı 1.730.985.315 TL (31 Aralık 2021: 1.201.385.256 TL) alacak bulunmaktadır. Irak Merkez Bankasına kullandırılan kredinin anaparası ve aylık olarak tahakkuk ettirilen faiz tutarı günlük olarak değerlendirilmekte; değerlendirme sonucu oluşan kur farkına 213 sayılı VUK'un 323. maddesi ve TCMB Kanunu'nun 59. maddesi kapsamında karşılık ayrılmakta ve ayrılan karşılıklar kâr/zarar hesapları içinde izlenmektedir. Toplam 29.711.062.730 TL (31 Aralık 2021: 20.514.868.462 TL) olan alacak, ayrılan karşılıkla netleştirildiği için Takipteki Alacaklar kalemi 31 Aralık 2022 itibarıyla bakiye göstermemektedir.

3.4.2.9. İştirakler

BIS, Dünya Bankalararası Finansal Telekomünikasyon Kuruluşu (SWIFT), IILM ve BKM'de iştirakler bulunmaktadır.

Merkez bankacılığı faaliyeti çerçevesinde satın alınan BIS iştiraki, net varlık değerinin yüzde 70'i olarak hesaplanan GUD'u ile değerlendirilmiştir.

Tablo 3.4.2.9.1: İştirakler

İştirak Adı	Hizmet Alanı	Hisse Payı (%)	2022		2021		
			TL	Döviz	Hisse Payı (%)	TL	Döviz
BIS	Bankacılık düzenleme hizmetleri	1,41	5.611.273.957	10.000.000 SDR	1,41	4.145.291.084	10.000.000 SDR
SWIFT	Elektronik fon transfer hizmetleri	0,007	1.160.211	58.200 EUR	0,007	711.211	48.440 EUR
IILM	Likidite yönetimi	13,33	186.983.000	10.000.000 USD	13,33	129.775.000	10.000.000 USD
BKM	Ödeme hizmetleri	51,01	90.543.079	-	51,01	90.543.079	-
TOPLAM			5.889.960.247			4.366.320.373	

İştiraklerin hareket tablosu aşağıda verilmiştir:

Tablo 3.4.2.9.2: İştirakler Hareket Tablosu

	2022	2021
1 Ocak bakiyesi	4.366.320.373	2.587.397.224
GUD değişiklikleri	1.523.639.874	1.778.923.149
Bakiye	5.889.960.247	4.366.320.373

3.4.2.10. Duran Varlıklar (Net)

TCMB duran varlıkları, arsalar, binalar, demirbaşlar ve yazılım ürünlerinden oluşmaktadır.

Tablo 3.4.2.10.1: Duran Varlık Hareket Tablosu

	Gayrimenkul	Demirbaş	Yazılım	Toplam
1 Ocak net bilanço değeri	732.211.228	178.106.154	15.275.650	925.593.032
Alımlar	34.302.258	299.958.872	4.460.387	338.721.518
Elden çıkarılanlar (net) (*)	-	-560.549	-	-560.549
Dönem içi amortisman	-8.690.081	-105.844.965	-242.673	-114.777.719
Net bilanço değeri	757.823.405	371.659.513	19.493.364	1.148.976.282

(*) Elden çıkarılanlar, amortismanı düşülmüş değeriyle gösterilmiştir.

2022	Gayrimenkul	Demirbaş	Yazılım	Toplam
Kayıtlı değeri	959.924.538	788.480.130	124.506.347	1.872.911.015
Birikmiş amortismanlar	-202.101.133	-416.820.617	-105.012.983	-723.934.733
Net bilanço değeri	757.823.405	371.659.513	19.493.364	1.148.976.282
2021	Gayrimenkul	Demirbaş	Yazılım	Toplam
Kayıtlı değeri	925.622.280	490.874.585	120.545.959	1.537.042.824
Birikmiş amortismanlar	-193.411.052	-312.768.431	-105.270.309	-611.449.792
Net bilanço değeri	732.211.228	178.106.154	15.275.650	925.593.033

3.4.2.11. Değerleme Hesabı**Tablo 3.4.2.11.1: Değerleme**

	2022	2021
Değerleme hesabı (Aktif)	328.537.596.340	-
Değerleme hesabı (Pasif)	-	53.610.920.462

Türk parasının yabancı paralar karşısındaki değerinin ve uluslararası piyasalarda altın fiyatlarının değişmesi nedeniyle TCMB'nin aktifindeki ve pasifindeki dövizlerin, efektiflerin ve yabancı para cinsinden diğer varlık ve yükümlülükler ile altınların değerlemesi sonucu oluşan aleyhte ve lehte değerlendirme farklarının takip edildiği bu kalemde, 31 Aralık 2022 itibarıyla aleyhte kur farkı olan 328.537.596.340 TL'lik tutar yer almaktadır.

3.4.2.12. Diğer Aktifler

Tablo 3.4.2.12.1: Diğer Aktifler

	2022	2021
Uluslararası standartta olmayan altın	3.085.875.430	2.150.901.301
Madeni para	23.599.322	85.129.684
Gelir tahakkukları	859.175.124	144.247.569
Hazine'den tahsil edilecek masraf ve komisyonlar	109.501.867	63.719.930
EFT mesaj ücretleri	115.948.726	71.341.746
Diğer	633.724.531	9.185.893
Diğer	77.904.653.489	104.162.494.413
Kurumlar vergisinden mahsup edilecek geçici vergi	15.676.635.264	1.570.275.188
Kurumlar vergisinden mahsup edilecek gelir vergisi stopajı	2.633.246.870	3.963.535.816
Depolar	157.402.248	160.445.199
Peşin ödenen ücretler	37.016.761	25.385.342
Diğer	59.400.352.346	98.442.852.868
TOPLAM	81.873.303.365	106.542.772.966

3.4.2.13. Tedavüldeki Banknotlar

Tablo 3.4.2.13.1: Tedavüldeki Banknotlar

	2022	2021
1 Ocak bakiyesi	235.377.439.588	188.369.446.590
Tedavüle giren banknotlar	147.428.371.595	102.731.430.460
Tedavülden çekilen ve imha edilen banknotlar	-41.007.168.005	-55.723.437.463
Zamanaşımına uğrayan banknotlar	-	-
Bakiye	341.798.643.178	235.377.439.588

Tedavüldeki banknotlar 31 Aralık 2022 itibarıyla 341.798.643.178 TL bakiye göstermektedir.

3.4.2.14. Mevduat

Tablo 3.4.2.14.1: Mevduat

	2022	2021
Kamu sektörü mevduatı	509.601.386.978	336.153.674.196
Hazine, genel ve özel bütçeli idareler	509.525.735.365	336.099.279.684
Nakit	454.929.559.684	302.437.149.761
Altın	54.596.175.681	33.662.129.923
Diğer	75.651.613	54.394.512
Bankacılık sektörü mevduatı	2.257.283.606.280	1.553.201.590.365
Yurt içi bankalar	881.579.556.407	638.975.015.109
Bankalar Mevduatı	257.417.807.763	39.695.498.317
Nakit	102.041.735.622	2.798.301.206
Teminat	137.667.783.800	30.969.608.819
Nakit	137.667.783.800	28.136.055.600
Altın	-	2.833.553.219
Altın	17.708.288.342	5.927.588.293
Zorunlu karşılık serbest	624.161.748.644	599.279.516.792
Yurt dışı bankalar	432.625.774.926	225.735.441.851
Zorunlu karşılıklar bloke hesabı	943.078.274.947	688.491.133.405
Nakit	771.515.461.904	581.424.709.429
Altın	171.562.813.043	107.066.423.975
Diğer mevduat	7.133.109.677	3.892.405.054
İşçi dövizleri	3.912.904.950	3.506.187.203
Uluslararası kuruluşlar	309.526.917	192.081.964
IMF	231.690.433	136.910.197
Diğer	77.836.485	55.171.767
Fonlar	188.916.133	194.039.837
Diğer	2.721.761.677	96.050
Finansman şirketleri	2.721.605.120	19.158
Elçilikler mevduatı	15.949	11.609
Diğer	140.608	65.283
TOPLAM	2.774.018.102.935	1.893.247.669.615

3.4.2.15. Vergi Yükümlülüğü

Vergiye tâbi kurum kazancı üzerinden tahakkuk ettirilecek kurumlar vergisi tutarı, ticari kazançta vergi matrahından indirilemeyen giderlerin eklenmesi ve vergiye tâbi olmayan gelirler ve indirimler düşüldükten sonra kalan matrah üzerinden hesaplanmaktadır.

Tablo 3.4.2.15.1: Ödenecek Vergiler

	2022	2021
Kurumlar vergisi	21.352.295.697	16.718.403.274
Diğer vergiler	750.878.277	271.082.402
Mükellefiyetten doğan vergiler	229.563.544	84.086.407
Sorumlu sıfatıyla ödenecek vergiler	521.314.733	186.995.995
TOPLAM	22.103.173.974	16.989.485.676

2022 yılı birinci geçici vergi döneminde uygulanan geçici vergi oranı yüzde 23 olup, 2022 yılının takip eden dönemlerinde uygulanan geçici vergi oranı ise yüzde 25'tir (2021: yüzde 25). Türkiye'de geçici vergi üçer aylık dönemler itibarıyla hesaplanmakta ve tahakkuk ettirilmektedir.

TTK ile vergi mevzuatının farklı hükümler içerdiği konularda oluşan geçici farklar için yüzde 25 üzerinden ertelenmiş vergi varlığı veya yükümlülüğü hesaplanmaktadır (2021: yüzde 20).

31 Aralık 2022 itibarıyla ertelenmiş vergiye konu olan geçici farklar ve hesaplanan ertelenmiş vergi varlığı/ yükümlülüğünün detayı aşağıdadır.

Tablo 3.4.2.15.2: Geçici Farklar ve Ertelenmiş Vergi Varlığı / Yükümlülüğü

	2022		2021	
	Toplam Geçici Farklar	Ertelenmiş Vergi Varlığı/ Yükümlülüğü	Toplam Geçici Farklar	Ertelenmiş Vergi Varlığı/ Yükümlülüğü
Toplam varlıklar	481.659.900	120.414.975	239.674.168	47.934.834
Emekli ikramiyesi ve kıdem tazminatı yükümlülüğü	474.687.813	118.671.953	231.643.379	46.328.676
Duran varlıklar amortisman düzeltmesi	6.972.087	1.743.022	8.030.789	1.606.158
Toplam yükümlülükler	-5.361.528.957	-335.095.560	-3.963.597.084	-198.179.854
BIS iştirakinin GUD düzeltmesi	-5.361.528.957	-335.095.560	-3.963.597.084	-198.179.854
Net Varlık/Yükümlülük	-4.879.869.057	-214.680.585	-3.723.922.916	-150.245.021

Tablo 3.4.2.15.3: Ertelenmiş Vergi Varlığı / Yükümlülüğü Hareketi

	2022	2021
1 Ocak bakiyesi	-150.245.022	-76.452.431
Gelir tablosu ile ilişkilendirilen ertelenmiş vergi (net)	72.490.830	8.544.364
Diğer pasif hesaplar ile ilişkilendirilen ertelenmiş vergi	-136.926.393	-82.336.954
Bakiye	-214.680.585	-150.245.021

3.4.2.16. Karşılıklar

Tablo 3.4.2.16.1: Karşılıklar

	2022	2021
Emekli ikramiyesi ve kıdem tazminatı karşılıkları	474.687.813	231.643.379
Kıymet yollaması dahili sigorta karşılığı	243.056.337	243.056.337
TOPLAM	717.744.150	474.699.716

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 59. maddesi kapsamında ayrılan kıymet yollaması dahili sigorta karşılığının 31 Aralık 2022 itibarıyla bakiyesi 243.056.337 TL'dir.

5434 sayılı T.C. Emekli Sandığı Kanunu ile 1475 sayılı İş Kanunu hükümleri uyarınca, işverenler çalışanlardan emekli ikramiyesi ve kıdem tazminatına hak kazanacak şekilde emekli olanlara ya da iş sözleşmesi sona erenlere, hak kazandıkları yasal emekli ikramiyesi veya kıdem tazminatlarını ödemekle yükümlüdür.

Emekli ikramiyesi ve kıdem tazminatı karşılığı, çalışanların emekli olmasından kaynaklanan gelecekteki muhtemel yükümlülük tutarının bugünkü değerinin tahmin edilmesi yoluyla hesaplanmaktadır. Bu doğrultuda, toplam yükümlülüklerin hesaplanmasında kullanılan aktüeryal varsayımlar aşağıda belirtilmiştir.

Her hizmet yılına ait azami yükümlülük tutarının enflasyona paralel olarak artacak olması temel varsayım olarak hesaplamalarda dikkate alınmaktadır. Dolayısıyla, uygulanan iskonto oranı, gelecek enflasyon etkilerinin düzeltilmesinden sonraki beklenen reel oranı ifade eder. Bu nedenle, 31 Aralık 2022 itibarıyla, finansal tablolarda karşılıklar, çalışanların emekliliğinden kaynaklanacak geleceğe ilişkin muhtemel yükümlülüğün bugünkü değeri tahmin edilerek hesaplanmaktadır.

Kıdem tazminatı tavanı altı ayda bir revize edilmekte olup, TCMB çalışanlarının kıdem tazminatı karşılığının hesaplanmasında 1 Temmuz 2022 tarihinden itibaren geçerli olan 15.371 TL (31 Aralık 2021: 8.285 TL) tavan tutarı dikkate alınmıştır.

Emekli ikramiyesi ve kıdem tazminatı yükümlülüğünün dönem içerisindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

Tablo 3.4.2.16.2: Emekli İkramiyesi ve Kıdem Tazminatı Yükümlülüğü Hareketi

	2022	2021
1 Ocak bakiyesi	231.643.379	186.462.909
Ayrılan karşılık	255.259.177	47.054.719
Ödenen emekli ikramiyesi ve kıdem tazminatı	-12.214.743	-1.874.249
Bakiye	474.687.813	231.643.379

3.4.2.17. Sermaye ve İhtiyat Akçesi

25.000 TL olan TCMB'nin sermayesi, her biri 10 kuruşluk 250.000 adet hisseye ayrılmış olup, hisse senetleri nama yazılıdır.

Tablo 3.4.2.17.1: Sermaye ve İhtiyat Akçesi

	2022	2021
Ödenmiş sermaye	25.000	25.000
Sermaye enflasyon düzeltme farkı	46.208.524	46.208.524
İhtiyat akçesi	7.753.226.486	4.638.425.114
İhtiyat akçesi	7.419.057.907	4.304.256.535
Hususi ihtiyat akçesi	334.168.579	334.168.579
TOPLAM	7.799.460.010	4.684.658.638

3 Şubat 2022 tarihinde yapılan Bankamız Hissedarları Olağanüstü Genel Kurul Toplantısında alınan karar çerçevesinde, 2020 yılı kârından ayrılan ihtiyat akçesinin tamamı 4.304.256.535 TL kâra katılarak dağıtılmıştır.

31 Aralık 2022 ve 31 Aralık 2021 itibarıyla TCMB hissedar bilgilerinin dökümü aşağıdaki gibidir:

Tablo 3.4.2.17.2: Hissedar Bilgileri

	2022		2021	
	Pay (TL)	Pay (%)	Pay (TL)	Pay (%)
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı	13.780	55,12	13.780	55,12
T.C. Ziraat Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü	4.806	19,22	4.806	19,22
Mervak İç ve Dış Ticaret A.Ş.	1.280	5,12	1.280	5,12
T. Garanti Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü	621	2,48	621	2,48
T. İş Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü	582	2,33	582	2,33
T. Halk Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü	277	1,11	277	1,11
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü	139	0,56	139	0,56
Akbank T.A.Ş. Genel Müdürlüğü	8	0,03	8	0,03
ING Bank A.Ş.	5	0,02	5	0,02
Türk Ekonomi Bankası A.Ş. Genel Müdürlüğü	2	0,01	2	0,01
Diğer	3.500	13,99	3.500	13,99
Ödenmiş Sermaye	25.000	100,00	25.000	100,00

3.4.2.18. Diğer Pasifler**Tablo 3.4.2.18.1: Diğer Pasifler**

	2022	2021
Akreditifler	87.996.814	191.921.411
Gider tahakkukları	660.434.768	501.904.714
Diğer	32.922.896.500	61.936.139.575
Muhasebe politika değişikliklerinden oluşan fark	5.029.196.379	3.768.019.884
Vergi daireleri, icra memurlukları ve mahkeme kararları uyarınca tutulan bloke paralar	19.672.440	16.549.415
Gelecek yıl valörü ile yurt dışı bankalar hesaplarına gönderilecek paralar	1.828.664.538	703.638.569
Diğer	26.045.363.143	57.447.931.707
TOPLAM	33.671.328.082	62.629.965.700

3.4.2.19 Nazım Hesaplar

31 Aralık 2022 itibarıyla, Türk lirası, yabancı para ve adet olarak takip edilen nazım hesaplar toplamı 6.273.813.384.783'tür (31 Aralık 2021: 3.043.256.140.325).

3.4.2.20. Kâr/Zarar Hesapları

Tablo 3.4.2.20.1: Kâr / Zarar Tablosu

	2022	2021
NET FAİZ GELİR/GİDERİ	139.726.890.767	105.684.925.831
Faiz Geliri	166.619.106.946	131.631.094.941
TL ve YP menkul kıymetler	31.372.141.294	10.201.824.123
Geri satım vaadiyle alım işlemleri	33.160.227.949	36.526.179.344
Bankalararası para piyasası işlemleri	11.684.350.063	18.872.821.597
Krediler	9.423.941.069	1.052.379.806
Bankalar	80.978.446.571	64.977.890.071
Faiz Gideri	-26.892.216.179	-25.946.169.110
İşçi dövizleri	-186	-304
Geri alım vaadiyle satım işlemleri	-12.585.183	-20.320.285
Bankalararası para piyasası işlemleri	-757.896.397	-665.761.437
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı hesapları	-15.186.327.204	-14.222.709.860
IMF genel kaynak kullanım hesabı	-1.513.494.396	-20.862.746
TL zorunlu karşılıklar	-3.013.667.981	-9.786.945.650
Bankalar	-6.408.244.832	-1.229.568.828
NET KOMİSYON VE HİZMET GELİRİ/GİDERİ	18.453.429.021	1.659.477.547
Komisyon ve Hizmet Geliri	18.615.352.189	1.758.296.393
EFT işlemleri komisyon ve mesaj ücretleri	1.303.742.172	763.550.042
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı'ndan alınan komisyonlar	1.209.279.283	616.441.154
Bankalardan alınan komisyon ve muhafaza ücretleri	15.934.214.861	299.497.488
Havale ücretleri	12.616.685	18.010.390
Bankalardan NYS Kapsamında Tahsil Edilen Ücretler	120.421.753	46.915.137
Diğer	35.077.435	13.882.182
Komisyon ve Hizmet Gideri	-161.923.168	-98.818.846
Bankalara ödenen komisyon ve muhafaza ücretleri	-158.246.586	-97.367.089
Diğer	-3.676.582	-1.451.757
NET FAİZ DIŞI GELİR/GİDER	-64.878.626.928	-33.151.385.172
Faiz Dışı Gelir	61.810.163.251	35.151.292.055
Yabancı para ve altın alım satım kârı	21.897.020.379	26.433.164.715
Menkul kıymetler alım satım ve değer artışı	25.722.715.804	1.539.858.687
İştirak geliri	46.537.569	48.635.405
Diğer	14.143.889.499	7.129.633.248
Faiz Dışı Gider	-126.688.790.179	-68.302.677.227
Yabancı para ve altın alım satım zararı	-16.163.239.704	-46.805.974.203
Menkul kıymetler alım satım zararı ve değer azalışı	-8.380.965.274	-1.920.995.594
Takipteki alacak karşılık gideri	-9.196.194.268	-8.970.619.190
Ücretler ve maaşlar	-2.220.456.789	-1.289.768.330
Sosyal güvenlik gideri	-382.878.222	-148.202.477
Genel faaliyet gideri	-740.372.514	-197.486.305
Banknot kağıdı ve mürekkep gideri	-508.255.436	-264.724.230
Amortismanlar	-114.777.719	-83.325.083
Diğer	-88.981.650.253	-8.621.581.815
VERGİ ÖNCESİ KÂR	93.301.692.859	74.193.018.206
ERTELENMİŞ VERGİ GELİRİ/GİDERİ	72.490.830	8.544.364
RAPORLANAN DÖNEM KÂRI	93.374.183.689	74.201.562.570

3.4.2.21.Kâr Dağıtımı

TTK'nın 6335 sayılı Kanunla değişik 64'üncü maddesinin 5. fıkrasında, bu Kanuna tabi gerçek ve tüzel kişilerin, 213 sayılı VUK'un defter tutma ve kayıt zamanıyla ilgili hükümleri ile aynı Kanununun 175. ve mükerrer 257. maddelerinde yer alan yetkiye istinaden yapılan düzenlemelere uymak zorunda oldukları belirtilmiştir. Anılan fıkrada ayrıca, 6102 sayılı Kanununun defter tutma, envanter, mali tabloların düzenlenmesi, aktifleştirme, karşılıklar, hesaplar, değerlendirme, saklama ve ibraz hükümlerinin; 213 sayılı Kanun ile diğer vergi kanunlarının aynı hususları düzenleyen hükümlerinin uygulanmasına, vergi kanunlarına uygun olarak vergi matrahının tespit edilmesine ve buna yönelik mali tabloların hazırlanmasına engel teşkil etmeyeceği hükme bağlanmıştır.

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 60. maddesi, TTK'nın 523. Maddesi ve TTK'nın 6335 sayılı Kanunla değişik 64. Maddesi hükümleri dikkate alınarak, TCMB'nin 213 sayılı VUK hükümlerine uygun olarak tutulmakta olan defter kayıtlarında yer alan 93.300.805.172 TL'lik 2022 yılı dönem kârının aşağıdaki şekilde dağıtılması öngörülmüştür.

Tablo 3.4.2.21.1: Kâr Dağıtımı (1211 sayılı Kanun Md. 60)

	2022	2021
Raporlanan dönem kârı (6102 sayılı TTK)	93.374.183.689	74.201.562.570
Raporlama düzeltme farkları	- 73.378.517	- 10.981.997
Dağıtım tabi dönem kârı (213 sayılı VUK)	93.300.805.172	74.190.580.573
Vergi karşılıkları (-)	21.352.295.697	16.718.403.274
Kurumlar vergisi	21.352.295.697	16.718.403.274
Vergi karşılığı sonrası kâr	71.948.509.475	57.472.177.299
Diğer dağıtımlar (-)	39.330.097.766	7.434.177.297
1-İhtiyat	39.330.080.367	7.419.057.907
İhtiyat akçeleri (1211 sayılı Kanun Md. 60)	9.330.080.367	7.419.057.907
İhtiyat (6102 sayılı TTK Md. 523)	30.000.000.000	-
2-Hissedarlar hissesi	3.000	3.000
İlk kâr hissesi	1.500	1.500
İkinci kâr hissesi	1.500	1.500
3-Temettü miktarı (1211 sayılı Kanun Md.60/c)	14.399	15.116.390
T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığına Aktarılabacak Tutar	32.618.411.709	50.038.000.002

1211 sayılı TCMB Kanunu'nun 60. maddesinin son fıkrası çerçevesinde 2021 yılı kârından ayrılan ihtiyat akçesinin tamamı 7.419.057.907,31 TL kâra katılarak hissedarlara dağıtılacaktır.